

Oponentní posudek diplomové práce

Olomouc – posilování charakteru míst mezi městem a krajinou

Fakulta architektury, České vysoké učení technické v Praze

Autorka: Bc. Helena Slivečková

Vedoucí práce: prof. Ing. arch. Miroslav Cikán

Oponentka: MgA. Tereza Melková

zadání a analýza

Studentka se v úvodu své práce v rámci rozboru Olomouce vydává z centra města po historických trasách a zkoumá proměny charakterů města, jeho rozpadání do periferie a krajiny. Olomouc byla ještě na konci 19. století uzavřenou pevností s rozsáhlým komplexem fortifikace navršeným během mnoha století, za kterým se nestavělo. Autorka správně identifikuje klíčová místa, kde v následném vývoji Olomouce nedošlo ani k naplnění Sitteho regulačního plánu, který navrhoval hradební sevření nahradit pevným blokovým urbanismem, ani k rozvoji parkového prstence okolo hradeb. V těchto místech se město hned za bývalými hradbami rozdrobilo do neurčitosti, ustoupilo nárokům dopravní infrastruktury, a vytvořilo oblasti s periferním charakterem těsně za historickým centrem a ve vyústění důležitých urbanistických tahů. Konkrétně se práce zabývá územím v prodloužení Třídy Svobody směrem k Mlýnskému potoku. Zde se autorka snaží najít odpověď na to, jak území, které má řadu potenciálů (rekreačně užívaný úsek ulice se vzrostlou alejí, budovu husitského kostela, sportovní vybavenost) s městem propojit, jak jej napojit na městský prostorový a dějový systém tak, aby fungovalo a svých potenciálů využívalo.

návrh

Návrh území se pohybuje na škále měřítek od urbanistického doplnění struktury po detail veřejného prostranství. Komplexnost zpracování úlože odpovídá, místy se však v návrhu ztrácí posloupnost řešení od problémů širších vztahů, celkové koncepce, urbanistického rámce po problémy detailu. Autorka se zcela správně snaží vyřešit dvě základní otázky, které území vyvolává.

Tou první je, jaká je úloha ulice Legionářské v systému veřejných prostranství. Ulice je urbanistickým prodloužením klíčové osy Třídy Svobody, a zároveň míří z města do krajiny – k populárním cyklostezkám podél Mlýnského potoka dále do krajinného klínu na severu města. V obou směrech jako by ale v současnosti nevedla nikam. Od Třídy Svobody ji odděluje rozsáhlé parkoviště, směrem z města končí znenadání. Její hlavní současnou úlohou je obsluha sportovního okrsku, poskytnutí parkování návštěvníkům a díky vzrostlé zeleni funguje i jako jakýsi lineární park v centru oblasti sportoviště. V diplomní práci autorka zapojení třídy posiluje více způsoby. Prokrvuje ji novou tramvajovou linkou vedoucí do Hejčína, v současnosti okrajové čtvrti se souborem univerzitních a dalších školních budov ve svém centru, která do budoucna skýtá potenciál rozvoje. Dále se zbavuje parkoviště v návaznosti na Třidu Svobody i lineárního parkování a tím osu připojuje a zprůchodňuje směrem z města. Asi nejdetailnější pozornost je věnována posílení zeleného charakteru ulice, která tak drží charakter důležité městské urbanistické osy, ale proměňuje se na zelenou promenádu bez motorové dopravy. Skrze revitalizaci ulice U Stadiónu autorka počítá s napojením prostranství na prstenec zelených prostranství kolem bývalých hradeb i na krajinu za městem.

Jde o úvahy bezpochyby správné. Zobrazené axonometrie a koláže ukazují řadu příjemně působících prostranství a zákoutí. Autorka překládá vizi zelené promenády bez aut zapojené do městského systému modrozelené infrastruktury. Návrh podstatu místa z velké míry oproti současnosti neproměňuje, zachovává areálovou strukturu sportovišť i určitou význačnost ulice Legionářské, která je prostorově výraznou osou, končící pocitově náhle v křižovatce s ulicí Na Střelnici a zároveň sloužící zejména jako centrální prostranství pro okolní sportoviště. Pokora autorky, která si všímá příjemných momentů sportovních areálů a nehrne se do „čištění“ a přebudování půlky města, se mi líbí. Riziko takového přístupu k území, který se z větší části opírá o podpoření současného stavu novějším kvalitním detailem, vidím v otázce, zda samotné veřejné prostranství „utáhne“ řešenou oblast města, definovanou nekompaktní areálovou zástavbou.

Mou otázkou by zde bylo: Jaké jsou hlavní nástroje navrhovaného řešení, které do oblasti přivedou návštěvníky a zajistí její vitalitu?

Druhou otázkou, kterou si území klade, je jak se jeho prostorová struktura napojuje na město a jakou roli hraje v jeho rozvoji. Současná rozvolněnost území dává za vznik nevyjasněným plochám ve výsledku sloužícím nejčastěji pro parkování, které nedokáže zapojit stávající objemy, zejména budovy husitského kostela, Slovanského domu a zimního stadionu. Práce se tedy správně soustředí na zpevnění prostorové struktury a doplnění objemů, které by zvýšily uchopitelnost veřejných prostranství.

Autorka logicky doplňuje objemy ve vstupu do území z města. Dále nachází zalíbení v současném příjemném charakteru bytové zástavby v území za kostelem a v reakci na analýzu bytové potřeby Olomouce citlivě doplňuje měřítkově podobné prostupné bloky obytné zástavby. Stejně jako v nástrojích úprav veřejných prostranství, i zde je mi sympatická autorčina snaha pozorovat současnou atmosféru, pracovat se zákoutími a nuancemi místa. Otázkou pro mne je, zda tvoří koncepčně dostatečně odolný prostorový rámec, který území do budoucna udrží po hromadě i v případě, že by nebyl dotažen v nadstandardní kvalitě architektonického detailu a detailu veřejného prostranství.

Otázky k diskusi ke konkrétním částem návrhu by pro mne byly:

V návaznosti na osu Třídy svobody je budova husitského kostela v návrhu prostorově doplněna o stromy, které objemově dotvářejí společně s nově doplněným objemem vedle Slovanského domu v podstatě městský blok při vstupu do území. Proč se autorka rozhodla výraznou pohledovou dominantu fasády kostela směrem z města nezachovat?

Návrh k území přistupuje citlivě a zachovává všechny současné sportovní areály, až na budovu zimního stadionu, u kterého je vyhodnoceno, že jeho současnou halu do budoucna využívat nelze. Nová budova stadionu zůstává součástí stejného městského bloku, jako budova stará, a přibývá jí velkorysá rozptylová plocha. Jak bude u nového stadionu a jeho předprostoru, který je součástí uliční fronty v blízkosti centra zajištěno, že (na rozdíl od stadionu dnešního) pozitivně přispěje do městské struktury a vytvoří podmínky pro užívané veřejné prostranství?

V rámci nově navrhovaných objemů kolem Slovanského domu zde kromě nového stadionu přibývá parkovací dům a nová administrativní budova. Mezi nimi vzniká několik uliček a plácků v místech, která působí v současnosti výrazně zanedbaně. Proč budou tato veřejná prostranství fungovat lépe než v současnosti a jak bude zajištěno jejich užívání v situaci, kdy nové objemy z větší části ubytovávají spíše neměstotvorné funkce (parkovací dům, stadion)?

závěr

Autorka si zvolila aktuální téma, na kterém ukázala možnosti probouzení potenciálu zejména veřejných prostranství města, který je v současnosti překrytý bezradností a automatickým zaplňováním utilitární a dopravní funkcí. Jde o velmi současnou problematiku, která by se dala promítnout do naprosté většiny českých měst. Autorka předkládá komplexní návrh, ve kterém prokazuje, že se dokáže pohybovat na celé škále měřítek, a ve vysoké úrovni grafického zpracování. Návrh by mohl být o něco soudržnější v úrovni konceptu a struktury, přesto se mu daří ukázat citlivou paletu přístupů k složitému, pozapomenutému místu.

Diplomovou práci doporučuji přijmout k obhajobě a hodnotím jí známkou B – velmi dobře.

MgA. Tereza Melková, v Praze dne 6.6.2023